

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 31P/58/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122206950
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Linda Dunčková
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2022:2122206950.1

Uznesenie

Okresný súd Trnava vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: L. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, dieťa rodičov - matka: Y. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, O. a otec: L. Y., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. P. XXX, o návrhu starých rodičov: V. Y., nar. XX.XX.XXXX a Ľ. Y.H.B., nar. XX.XX.XXXX, obaja trvale bytom J. P. XXX, obaja zastúpení: JUDr. Mária Straričková, advokátka, so sídlom Paulínska 19A, Trnava, o úprave styku starých rodičov s maloletým dieťaťom a o nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

Návrh starých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a.

odôvodnenie:

1. Okresnému súdu Trnava bol dňa 31.10.2022 doručený návrh starých rodičov maloletej L. na úpravu styku. Spolu s návrhom vo veci samej podali zároveň aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadali, aby súd upravil styk navrhovateľov tak, že sú oprávnení stretávať sa s maloletou každú párnú sobotu v mesiaci v čase od 15:00 hod. do 18:00 hod. až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Matka je povinná na stretnutie maloletej pripraviť a odovzdať ju navrhovateľom v mieste bydliska matky. Navrhovatelia sú povinní po ukončení styku maloletej odovzdať matke v mieste bydliska matky.

2. V návrhu uviedli, že maloletá sa narodila zo vzťahu matky s ich synom, otcom maloletej. Aktuálne asi trištvrte roka rodičia maloletej nežijú v spoločnej domácnosti. Otec má neodkladným opatrením - právoplatným a vykonateľným uznesením Okresného súdu Trnava, č.k. 38P/13/2022-40 zo dňa 24.03.2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, č.k. 11CoP/57/2022-142, 11CoPno/6/2022 zo dňa 25.07.2022 upravený styk s maloletou tak, že otec je do právoplatného skončenia konania vo veci vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 17P/12/2022 oprávnený stýkať sa s maloletou každý párný kalendárny týždeň v stredu od 14:00 hod. do 15:00 hod. a v piatok od 14:00 hod. do 15:00 hod. a každý nepárny kalendárny týždeň v stredu od 14.00 hod. do 15:00 hod. a v nedeľu od 9:00 hod. do 11:00 hod. Tento styk matka dlhodobo neumožňuje, čím bráni otcovi v styku s maloletou a tým pádom nie je umožnený ani styk maloletej ako vnučky so starými rodičmi - navrhovateľmi. Maloletá je jediným vnúčaťom navrhovateľov. Navrhovatelia sa s maloletou stretávali počas obdobia, keď rodičia maloletej žili spolu a tvorili pár v období od narodenia maloletej do Vianoc 2021 a potom až keď bol upravený a realizovaný styk otca s maloletou v zmysle neodkladného opatrenia. Maloletá bola u nich na návštevách spokojná, má v ich dome svoj priestor na hranie aj spinkanie, rovnako aj vonku hojdačku, v lete bazénik, trávu, v okolí je pekná príroda vhodná na prechádzky a aktivity vonku na čerstvom vzduchu v každom ročnom období. Navrhovatelia sú plne spôsobilí postarať sa o maloletej, nakoľko navrhovateľka - stará matka maloletej má bohaté skúsenosti s výchovou a starostlivosťou detí. Pracovala ako opatrovatelka v Škole v prírode asi 4 roky, v neziskovej organizácii Stacionár náš dom, rovnako ako opatrovatelka asi 4 roky, kde sa dokonca starala o ZŤP deti s mentálnym postihnutím a v Domove sociálnych služieb Trnavskej arcidiecéznej charity asi 3 roky ako sociálna pracovníčka, čo bola dokonca terénna práca. Istý čas bola práceneschopná kvôli bolestiam chrbtice, ale v súčasnosti už pracuje ako opatrovatelka

- sociálna služba pre Mesto Trnava. Navrhovateľ - starý otec je na invalidnom dôchodku, no vládze sa postarať o seba, domácnosť aj sa venovať maloletej vnučke. Navrhovateľov veľmi mrzí, že svoju vnučku nevidia, nakoľko matka bráni v styku otcovi s maloletou. Žiadajú, aby neboli vylučovaní zo života maloletej, nakoľko kontakt so starými rodičmi je v plnom záujme maloletej a nie je správne minimalizovať kontakty maloletej len na jednu stranu rodiny - matku a starú matku z jej strany, pokiaľ prejavujú záujem o maloletú aj starí rodičia z druhej strany. Navrhovatelia plne akceptujú hlavnú úlohu matky v súčasnom živote maloletej, no nemôže ísť z jej strany o uzurpovanie si maloletej a vyčlenenie ju z jej širšej rodiny. Vzhľadom na vek navrhovateľov a vzácné obdobie veku maloletej, kedy práve v súčasnom období maloletá najrýchlejšie rastie, učí sa a buduje si citové a sociálne väzby, ako aj vzhľadom na to, že maloletú navrhovatelia už dlhšie nevideli, majú za to, že je tým daná odôvodnená potreba neodkladnej úpravy pomerov, čo sa týka styku maloletej so starými rodičmi. K návrhu priložili potvrdenia o zamestnaní navrhovateľky, rodný list maloletej.

3. Podľa § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len "účastník") a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

4. Podľa § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

5. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

6. Podľa § 360 ods. 1 CMP, neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

7. Podľa § 116 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby seba navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

8. Podľa § 25 ods. 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZR“), ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami.

9. Podľa čl. 5. písm. h) základných zásad ZR, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňujú najmä podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami.

10. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

11. Starí rodičia maloletej L. zo strany otca sa ako navrhovatelia domáhajú, aby súd neodkladným opatrením upravil ich stretávanie s maloletou.

12. Súd sa oboznámil s podaným návrhom, pripojenými listinami, ako aj s obsahom spisu Okresného súdu Trnava sp.zn. 38P/13/2022, sp.zn. 17P/12/2022 a sp.zn. 19Em/1/2022, keď mal za osvedčené, že rodičia maloletej nežijú v spoločnej domácnosti, pričom ich rodičovské práva a povinnosti boli dosiaľ upravené len neodkladným opatrením, a to uznesením Okresného súdu Trnava č.k. 38P/13/2022-40 zo dňa 24.03.2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, č.k. 11CoP/57/2022-142, 11CoPno/6/2022 zo dňa 25.07.2022, ktorým bola maloletá dočasne ponechaná v osobnej starostlivosti matky a bol upravený styk otca s maloletou tak, že otec je do právoplatného skončenia konania vo veci vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 17P/12/2022 oprávnený stýkať sa s maloletou každý páry kalendárny týždeň v stredu od 14:00 hod. do 15:00 hod. a v piatok od 14:00 hod. do 15:00 hod. a každý nepáry kalendárny týždeň v stredu od 14.00 hod. do 15:00 hod. a v nedeľu od 9:00

hod. do 11:00 hod. Vo veci samej vednej na Okresom súde Trnava pod sp.zn. 17P/12/2022 nebolo doposiaľ rozhodnuté. Z obsahu spisu Okresného súdu Trnava sp.zn. 19Em/1/2022 súd zistil, že otec ako oprávnený sa domáha výkonu vyššie uvedeného rozhodnutia, nakoľko matka ako povinná mu neumožňuje styk s maloletou.

13. Po oboznámení sa s návrhom a obsahom spisového materiálu dospel súd k záveru, že nariadenie neodkladného opatrenia, na základe ktorého by bol upravený styk navrhovateľov ako blízkych osôb s maloletou L., nie je za daných okolností dôvodné, keďže súd nemal za osvedčené také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali naliehavosť a potrebu bezodkladnej úpravy pomerov.

14. Predmetom konania v danej veci je návrh starých rodičov zo strany otca maloletého na úpravu styku, a preto je potrebné pri rozhodovaní vychádzať z § 25 ods. 5 ZR, ktorý jasne definuje dôvody pre úpravu styku maloletého dieťaťa s blízkymi osobami. Úpravu styku maloletého dieťaťa s tretími osobami nemožno považovať za automatickú, podmienenú iba preukázaním príbuzenského pomeru a skutočnosťou, že s dieťaťom trávil čas, či tým, že ide o ich jediné vnúča a v súčasnosti najrýchlejšie rastie, učí sa, buduje si citové a sociálne väzby. Pri rozhodovaní o tom, či a za akých podmienok možno uložiť rodičom povinnosť strpieť, aby sa ich dieťa stýkalo s inou osobou, ktorá momentálne nežije s nimi v spoločnej domácnosti, ktorej dieťa nie je zverené do výchovy a ktorá nemá na styk s dieťaťom právny nárok, treba vychádzať aj z toho, že tu ide o obmedzenie rodičovských práv a povinností rodičov, ktoré môže súd vysloviť len z dôvodov uvedených v § 38 ZR (R 63/1965). Právna úprava styku maloletého dieťaťa s blízkymi osobami plne rešpektuje ako prvoradé hľadisko záujem dieťaťa, akceptuje, že dieťa môže mať k starým rodičom citové väzby a aj pre ich ďalšie upevňovanie a rozvíjanie je kontakt starých rodičov s maloletým dieťaťom žiadúci. Záujem dieťaťa však pri úprave styku s blízkymi osobami nie je jediným kritériom, keď druhou podstatnou podmienkou je, že tento styk vyžadujú pomery v rodine, pričom je potrebné zohľadňovať individuálne okolnosti konkrétnej rodiny. Súd je oprávnený o otázke stretávania sa dieťaťa s blízkymi osobami rozhodovať len vtedy, ak nie je možné upraviť túto problematiku dohodou s rodičmi (napr. uznesenie Krajského súdu v Trnave č.k. 23CoP/39/2020 zo dňa 02.12.2020).

15. Budovanie a upevňovanie vzťahov medzi starými rodičmi a ich vnukmi (maloletými deťmi) je v prípade absencie závažných prekážok v najlepšom záujme maloletých detí, o to viac, keď starí rodičia majú eminentný záujem byť súčasťou ich života. Uvedené však treba vykladať v širšom kontexte, a to tak, že v čase podania návrhu musia medzi starými rodičmi a maloletými existovať také pevné, trvalé a intenzívne väzby, ktorých pretrhnutie v podobe neupravenia styku bude v príkrom rozpore s najlepším záujmom maloletého.

16. K samotnej úprave styku blízkych osôb s maloletými deťmi je primárne potrebné uviesť, že už len zo samotného pojmu „rodičovské práva“ je zrejmé, že tieto práva patri výlučne rodičom maloletého dieťaťa, t.j. matke a otcovi. Starí rodičia, hoci títo sú v zmysle § 116 OZ blízkymi osobami, nemajú právny nárok na styk s maloletým dieťaťom, s výnimkou podmienok, a to, ak by úprava styku bola v záujme maloletého dieťaťa a vyžadujú to pomery v rodine.

17. Pre úpravu styku maloletej so starými rodičmi súdnym rozhodnutím preto musia byť splnené zákonné podmienky a to, že by to bolo potrebné v záujme maloletého dieťaťa a súčasne, že si to vyžadujú pomery v rodine. Pri rozhodovaní o návrhu starých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia súd v prvom rade skúma hľadisko záujmu dieťaťa a nevyhnutosť potreby úpravy pomerov súdnym rozhodnutím bez vykonania dokazovania a nie záujem starých rodičov ako navrhovateľov. Ustáliť, či sú v danom prípade splnené uvedené zákonné podmienky, najmä, či je navrhovaná úprava styku navrhovateľov v záujme maloletého dieťaťa, s čím súvisí zodpovedanie otázky, či má maloleté dieťa k navrhovateľom vytvorenú pozitívnu citovú väzbu, či je pre ňu stretávanie sa so starými rodičmi prínosom a do akej miery a v akom rozsahu, je však možné len na základe dokazovania, ktoré sa vykonáva v konaní vo veci samej a nielen na základe tvrdení navrhovateľov, čo bráni prijatiu záveru súdu, že záujem maloletého dieťaťa na úprave styku s blízkou osobou si vyžaduje bezodkladnú úpravu pomerov nariadením neodkladného opatrenia, ktorým súd aj bez vykonania potrebného dokazovania za účelom zistenia skutočného stavu veci upraví styk maloletej s navrhovateľmi. Podľa názoru súdu dôvodom pre úpravu pomerov medzi účastníkmi neodkladným opatrením, teda úpravy styku maloletej so starými rodičmi, nie je ani tá skutočnosť, že matka neumožňuje otcovi styk s maloletou, aj napriek právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu. Styk otca s maloletou bol dočasne upravený neodkladným opatrením pričom na riešenie danej situácie má otec maloletej iné právne inštitúty, ktoré aj využil. K uvedenému ďalej považuje súd za potrebné dodať,

že úprava stretávania s maloletým dieťaťom cestou neodkladného opatrenia predstavuje výnimočný inštitút, uplatňovaný iba v špecifických situáciách (aj to v nevyhnutnom rozsahu), kde hrozí, že bez takejto úpravy by došlo k narušeniu základných vzťahových väzieb maloletého dieťaťa na jeho najbližšie osoby. Za takéto najbližšie osoby sú vo všeobecnosti považovaní práve rodičia maloletého, pri ktorých Zákon o rodine predpokladá bez ďalšieho ako východisko rovnocennosť v rodičovských právach, deklaruje právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s oboma rodičmi, či na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov (§ 24 ods. 4 ZR). Neodkladné opatrenie je inštitútom, ktorý na svoju aplikáciu vyžaduje naozaj urgentné dôvody na takýto autoritatívny zásah do, v čase podania návrhu existujúcich pomerov, nakoľko pri jeho nariadení súd vychádza len zo skutočností, ktoré zväčša nie sú riadne preukázané, ale len „osvedčené“, prípadne iba tvrdené. Súd z dokladov predložených navrhovateľmi nemal za osvedčené, že je vo veci potrebné neodkladne zasiahnuť zo strany súdu a bez vykonania riadneho dokazovania upraviť styk maloletej so starými rodičmi. Súd v konaní nemal za osvedčené ani to (a v podstate to navrhovatelia ani netvrdili), že by sa starí rodičia s maloletou nemohli stretávať, keď navrhovatelia tvrdia len to (čo mal súd aj za osvedčené), že matka neumožňuje stretávanie ich syna s maloletou. Uvedená skutočnosť však sama o sebe, nie je dôvodom na nariadenie nedodaného opatrenia. Súčasne v situácii, kedy vo veci starostlivosti o maloletú prebieha konanie, ktoré nie je dosiaľ právoplatne skončené, a teda ešte ani nie je ustálené, ako budú upravené rodičovské práva a povinnosti k maloletej L., považuje súd vo všeobecnosti za predčasné upravovať styk starých rodičov zo strany otca s maloletou, o to viac, ak má byť tento upravený neodkladným opatrením, bez možnosti vykonania potrebného.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené, keď v danej veci neboli splnené zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, nakoľko potreba okamžitého riešenia situácie nebola osvedčená, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia a návrh starých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia ako nedôvodný v celom rozsahu zamietol.

19. Zamietnutie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia znamená len to, že súd v danom prípade nemal za osvedčené, že pomery účastníkov je potrebné riešiť formou neodkladného opatrenia. Zamietnutie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v žiadnom prípade neprejudikuje rozhodnutie vo veci samej, nakoľko konkrétna úprava vzhľadom na návrh starej matky bude výsledkom dokazovania v predmetnej veci samej a o návrhu starej matky bude rozhodnuté po riadne vykonanom dokazovaní.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava (§ 357 písm. d) CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).